

Дейнека С.Є., Ротар Д.В., Бліндер О.О., Бендас В.В.
ПРОБЛЕМА АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ В УКРАЇНІ

*Кафедра мікробіології та вірусології
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

У закладах охорони здоров'я України незважаючи на актуальність і клінічне значення проблему антибіотикорезистентності недостатньо розроблено, як у науковому, так і в організаційному плані. Так, наприклад, в Україні відсутня достовірна інформація щодо масштабів внутрішньолікарняних інфекцій, викликаних резистентними штамми мікроорганізмів (Салманов А.Г., 2012). В Україні не існує національної стратегії та/або плану дії з обачного використання протимікробних агентів у медицині та ветеринарії; із запобігання та контролю стійкості до антибіотиків; погано врегульовано питання щодо призначення ліків; епідеміологічний нагляд за патогенами, протимікробною резистентністю існує в дуже обмеженому обсязі, а щодо деяких інфекцій у закладах охорони здоров'я взагалі відсутній.

Крім того, в Україні наразі відсутня національна стратегія або ефективні програми епідеміологічного нагляду та контролю за інфекційними хворобами, пов'язаними з наданням медичної допомоги. Офіційна статистика в Україні, на жаль, не відображає глибини проблеми поширення інфекцій, що передаються під час надання медичної допомоги. За статистикою, у країні реєструється близько 7 тис. випадків внутрішньолікарняної інфекції щороку, розрахункова кількість яких становить, за різними даними, від 250 до 800 тис. випадків на рік. Масове і безконтрольне (у т.ч. безрецептурне), а часто і нерациональне їх застосування призвело в Україні до виникнення резистентності бактерій у небачених раніше масштабах (Крючко Т.О., 2011). При визначенні в хірургічних стаціонарах України рівня резистентності збудників нозокоміальних гнійно-запальних інфекцій до антимікробних препаратів встановлено, що були резистентними до всіх тестованих антибіотиків 27,3±0,05% досліджених клінічних штамів *S. aureus*, 35,5±0,14% штамів *E. faecalis*, 28,7±0,09% клінічних штамів *E. coli*, 29,0±0,10% клінічних штамів *Enterobacter spp.* та 49,8±0,13% клінічних штамів *P. aeruginosa* (Салманов А.Г., 2012).

Для України характерні відсутність відпрацьованої методики співпраці клініцистів з мікробіологами, антимікробна хіміотерапія призначається емпірично, безрецептурний відпуск будь-якого антибактеріального препарату (включно з препаратами так званого «резерву»), у результаті чого спостерігається доступ пацієнтів до агентів, які у всьому цивілізованому світі має право призначати і контролювати тільки лікар, а також клініцисти нерідко починають працювати з хворим не на початку інфекційного процесу, а борються з наслідками неадекватної антибіотикотерапії, яка вже призвела до ускладнень або тяжкого перебігу хвороби (Дзюблик Я.О., 2012).

Крім того, українські лікарі не звертають уваги ще на цілий ряд важливих аспектів антибіотикотерапії (Березняков І.Г., 2008). Перш за все це взаємодія між препаратами, недотримання рекомендацій щодо тривалості курсу антибіотикотерапії, неадекватне дозування та несвоєчасний початок антибіотикотерапії. Вибір антибіотика не завжди ґрунтується на знанні їх природної активності щодо передбачуваних або встановлених збудників захворювання, а також на локальних і регіональних даних про резистентність мікроорганізмів.

Таким чином, в Україні насамперед необхідними є посилення контролю за призначенням антимікробних лікарських засобів та їх відпуском в аптечних закладах, а також важливими є збір інформації про застосування зареєстрованих в Україні протимікробних лікарських засобів. Потребують розробки національна стратегія та план дій щодо боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів, які мають стати дорожньою картою в протидії загрози, що має глобальне значення для здоров'я, розвитку та безпеки людини.

Дейнека С.Є., Яковичук Н.Д., Гуменна А.В., Свіжак В.К.
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЗНАЧУЩІСТЬ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ

*Кафедра мікробіології та вірусології
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Значимість проблеми антибіотикорезистентності визначається не лише тим, що вона стосується медицини, але і суспільства в цілому. Антимікробні препарати відіграють негативну роль для соціуму в цілому, зумовлюючи колосальні соціальні та економічні втрати від інфекційних захворювань, викликаних стійкими мікроорганізмами. Тому за останні роки проблема розвитку резистентності патогенних мікроорганізмів до основних груп антимікробних препаратів переросла з медичної у вагому соціально-економічну.

Соціальна значущість антибіотикорезистентності визначається у т.ч. поширенням резистентних штамів у позалікарняному середовищі, що, у свою чергу, призводить до зниження ефективності терапії банальних інфекцій і необхідності застосування більш дорогих препаратів, оскільки якщо інфекції не можуть більше лікуватися антибіотиками першого ряду, то повинні використовуватися більш дорогі ліки.

Науковцями та лікарями акцентується увага на численних різних соціально-економічних наслідках антибіотикорезистентності: вона становить загрозу для життя і призводить до збільшення фінансових витрат при обмежених ресурсах охорони здоров'я, зумовлює збільшення захворюваності, термінів стаціонарного лікування та рівня смертності, призводить до подорожчання медичних послуг, оскільки потрібна більш інтенсивна терапія і тривале перебування в стаціонарі, подовження термінів одужання, викликає інвалідність і смерть, призводить до збільшення патології, хронізації, зростання ліжко-дня та економічних витрат, у декілька